

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Homo Christianus In Sua Lege Institutus. Sive Discursus Morales

Quibus Totum Hominis Christiani Officium Explicatur; Quídq̄ue is fugere,
quid agere debeat, quàm exactissimè traditur

Segneri, Paolo

Augustæ Vindelicorum, Anno M.DCCXII.

VD18 90637038

Discursus XIX. De Præcepto fraternæ Correctionis. Nequis majus justo
onus sibi impositum existimet, proponitur, quæ sit propria errantes
corrighendi obligatio; deinde indicatur ratio cum fructu & ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51633](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51633)

verò mentis intruamini. Et hinc non ait Psalmista: *Beatus qui videt: sed beatus qui intelligit*; scilicet, qui intelligit eum, qui est supra Pauperem, Deum inquam, qui hunc charitatis actum præcipit: intelligit eum, qui est intra Pauperem, Christum scilicet, qui ut sibi datum recipit, quod aliis sui amore impenditur; intelligit id, quod est circa Pauperem; Divinam Providentiam, quæ Pauperem ad divitem mittit, ut per hunc actum Dives salvus fiat, Pauper verò vivat & sustentetur.

Psal. 108. 31.

Astuit à dextris Pauperis. Qui hæc sua intelligit, beatus est, & quidem

non tantum secundum vitæ præsentis conditionem, sed longè magis secundum futuram; quia *in die mala liberabit eum Dominus. Dies mala dies mortis est, quis nescit? cur timebo in die mala?* Et tali die, quæ ita absolute mala dicta est, quia plerisque mortalium mala est, tam docilis intelligens liberabitur à tot malis, quot sunt, quæ diem illam ultimam male conclusam manerent. *Beatus, qui intelligit super Egenum & Pauperem: in die mala liberabit eum Dominus.*

* *

DISCURSUS XIX.

De Præcepto Correctionis.

Iter omnia præcepta à Christo in Evangelio tradita nullum videtur observatu minus difficile, quam quod de correctione delinquentium nobis imposuit: *si peccaverit in te frater tuus, vade & corripe eum.* Quis enim ignorat, quam cavillatrix & critica sit hominum indoles ad dijudicanda aliorum opera? Nullus est locus, quo non funestum iudicij sui tribunal erigat: sine testium examine, sine utriusque patris auditis rationibus, sine ullo iudicij usitato processu aurum, sententiam se ferre posse de quibusvis cum omni securitate; & in quovis hoc sibi jus arrogat, & arrogatum exercet cum

Matt. 18. 15.

assiduitate, ut S. Joannes Chrysostomus non vereatur dicere, Homines in hoc iudicandi negotio tantum non omnem suam vitam consumere. *Ad 1. 1. de condemnandos veteros, omne vite nostræ tempus absument.* Quapropter super sedere penitus possem omni de hoc præcepto Discursu, ac supponere, fræno potius, quam calcari opus fore, si de aliorum vita, ac vitæ erroribus corrigendis agendum videatur, Neque tamen ita se res habet; si enim veritati ad stipulari volumus, fateri necessum habemus, rabiosis canibus hæc parte nos esse similes. Os habemus, quo mordeamus, non quo allatremus. Si de malo detractionibus augendo agitur, toti lingua sumus ad nævos proximi carpendos; at si de malo sua-

Ad 1. 1. de Com. puncta corda

vi correctione emendando agitur, pisce magis muti sumus: tunc enim nulla nos ratione in aliorum factaingere volumus: tunc satis nobis nobiscum negotij esse profitemur: tunc nolimus implicari tricis, quæ ad nos non pertinent. Bene est, contentus sum, nolo vestris humeris majus onus imponatis, quam vos attingat. Ostendam proinde, quid à vobis hoc correctionis præceptum exigat. Totum Discursum in partes duas disperdiam: in prima exponam præceptum errantes corrigendi; in altera methodum docebo, quâ præceptum hoc utiliter ac fructuosè adimplere valeatis.

I.

II. Qui ex officio alios regit, obligatur etiam, quos regit, corrigere. Navarchus, qui navigium vi muneris sui ad portum dirigere tenetur, nunquid non obligatur ad rectam semitam & inter illud reducere, quando aut aquarum impetu, aut ventorum vi ab illo declinavit? Quis hoc neget? Et hanc ob causam isto correctionis præcepto ante alios tenentur summi Animarum Pastores, Parochi, Confessarij, Patres familias, & quicumque aliquam in alios jurisdictionem exercent temporalem, aut spirituales. Propterea DEUS vehementissimè per Prophetam Ezechielem de illis animarum rectoribus conquestus est, qui solummodo reditibus à suo grege collectis se pascendo, nullam sibi commissorum curam habebant; non sanabant infirmos, non reducebant errantes; non quærebant, quod in sylva aberrando propè perierat.

Va pastoribus Israël! quod agrotum fuis, non sanastis, quod abjectum, non reduxistis, & quod perierat, non quaesistis. Ezech. 34. 4
Vocem hanc, *Væ!* à Deo ore egressam, instar tonitruum esse cogitate, quod æternam nostram damnationem præcedat, ô Sacerdotes, si Ecclesias parochiales occupemus ut curati, si Sacramenta administremus ut Confessarij, animas interim curæ nostræ creditas æterno exitio exponamus, dum piget os aperire ad ijs opportunè subveniendum. Ex quo inferre licebit, quantum ij desipiant, qui velent, ut Sacerdos ne ex suggesto quidem in communia, aut pro Sacro Tribunali in particularia unquam scesera inveheretur. Quod dum volunt, nihil aliud petunt, quam ut Sacerdotes pro ipsorum peccatis Infernum subeant; ipsi autem interea voluptatibus indulgeant; crumenas & cupiditatem alienis bonis expleant; concupiscentias in aliorum carnibus restinguant. Linguam in aliorum famam exerant; Sacerdotes verò pro ipsis, aut cum ipsis plectantur, tanquam suo silentio criminum facti participes, licet voluptatum, quas ex vitijs suis perceperunt, omnino exortores, *Custodi virum istum,* 3. Reg. 20. ait Dominus ad omnes Ecclesiarum Rectores, *custodi virum, qui si lapsus fuerit, erit anima tua pro anima illius.* Curam habe subditorum istorum, quos tibi committo, quorum si quis tuâ culpâ perierit, nôsse te velim: pares te cum illo pœnas subiturum. Et quàm id jure ac meritò! Si, cum pastor altum dormit, ovium grex damnum inferat agris vestris, quid

quid agitis; ad tribunal pastorem tra-
hitis, dicitisque: Tu es, qui damnum
inulisti, tu restitue. Et tamen pastor
dormiebat, nec malum ipse ullum in-
ferebat. Verùm ipso suo somno sat
mali inferebat, ipsâque suâ socordiâ,
quâ malum poterat ab agris avertere,
satis se fecit reum. Ita planè etiam se res
habet in casu nostro, Scandala illa, quæ
nos non corrigemus, nobis imputabû-
tur, quia tacuimus; scelerisque à Deo
majoris arguemur propter peccata ve-
stra, quæ corrigere debebamus; quàm
vos ipsi, qui commisitistis, non correcti.
Sed de his satis, quia hac ratione mihi
potiùs, quàm vobis prædicarem.

III. Dicam equidem, quòd fors
eadem maneat omnes. Patres, Matrès-
que, qui nullam aut exiguam in filijs
suis admonendis curam adhibent, ut
illorum filij non esse videri possent.

Job. 39: *Durantur ad filios suos quasi non sint sui.*
Ita Sacra Pagina de Parentibus hujus-
modi loquitur, & utitur similitudine
notæ avis, Struthionis, quæ ova qui-
dem parit, sed incubando nunquam
excludit, reliquarum more volucrum;
solam arenâ cooperit, & quasi officij
sui partes explèsser, fortè illa commit-
tit. His forsitan magna Christianorum
Parentum pars admodum similis est,
qui cum filium genuerint, de ejusdem
educatione exiguam portò rationem
habent, sed omnem suam curam ac
solicitudinem eò convertant, ut terrâ
cooperiant; anxie illi de commodis,
ac pecunijs prospiciant, atque illius
negotia promoveant, haud aliter ac
si corpus sine anima circumferret.
Durantur ad filios suos, quasi non sint

sui. Aliis insuper ex causis non pau-
cose ejusmodi Parentes stolidæ huic
avi conferrem. Sicut enim hæc tam
valido poller stomacho, ut ferrum di-
gerat; ita pacitatione illi tam forti sto-
macho valent, ut gravissima quævis ac
exitiosa scandala longissimo tempore
in suis familijs nullo tentu tolerent ac
dissimulent. Villa quidam Dominus
puellæ rusticanae amoribus capitur,
domam ejusdem frequentat con-
scio villico puellæ patre, alloquitur
blandè, vestit bellè, donat libera-
liter, honesto locare matrimonio pol-
licetur. Non fugiunt ista patrem, ta-
cet hic, atque filiam suam esse bene
moratam, nihil ab illa mali timendum.
Et hoc torum scelesti illius commo-
di & lucri gratiâ, ne aut domo illâ, quæ
mali hujus pessimus nidus est, detur-
betur, aut filia donis illis, quibus a-
micitia pessima fovetur, privetur. Fie-
dem abrogatis? sed ignoratis, piscem,
dum hiantibus faucibus escam capit,
hamo tandem teneri? Quæ vobis cau-
sa persuadet, idè tam beneficum hæc
rum vestrum esse, ut donare vobis ve-
lit, quod suum est, dum nonnun-
quam in rationibus subducendis non
dubitavit vobis subtrahere, quod ve-
strum est? Fiditis pudicitia filia ve-
stræ? an nescitis, cibus, & blanditijs
etiam Tigrides cicurari? nempe auro
omnium metallorum rubigo abstergi-
tur; hoc est, quod etiam vos elingues
facit; hinc non excandescitis, filiam
vestram non objurgatis, vestem ipsi
donatam, non dilaceratis, & in ejus o-
culis in mille frustra discerpitis.

IV. Verùm hoc non ita frequens est:
illud

illud magis mihi dolet, quod in dies singulos evenire cernimus; scilicet, quod matres ita conniveant filiabus, dum sero vespere sub foribus consistant, quando in sylvis, in agris, in castris solæ cum solis reperuntur: ut jam silentio præteream maledictum illum morem, & nullis satis declamationibus proscindendum, quo toto anno in seram noctem vigilia extrahuntur, Juvenèsque puellis ad latera assident, sine verecundia; inter risus, colloquia & omnis generis jocos tempus exigunt. Præcis temporibus, quibus fidei Catholicæ beneficio Idololatria nondum proscripta erat, Patres nonnulli ac Matres filios suos ad statuam cujusdam Dei sui adducere solebant, eique offerre. Ritus illius consecrationis erat ejusmodi. Luculentus circa alienam statuam ignis accendebatur, tum in ejus jam candentis germium teneri illi Infantuli consuebantur. Ne tamen clamoribus suis Parentum viscera commoverent, mos fuit, tubas inflare, tympana pulsare, & instrumentis musicis omnis generis personare, nequa usquam alia vox allaberetur. Non faller, qui morem istum nostris etiam adhuc temporibus vigere asseruerit; nisi quod tunc temporis concremarentur corpora inter candentis Idoli brachia; nunc autem vivere desinant animæ; cum interea omnia domi festis clamoribus personent, cantentur, saltentur, ita ut Patres Matresque ad præsentissimam suam ustragem adolescentularum nullâ penitus commiseratione moveantur. O Parentes Christiani quid agitis? Si ve-

Plut. de Superst.

strarum vos prolium non tangit miseratio, vestri saltem ipsorum tangat. An non intelligitis, quantum causa vestra aggravetur, quandoquidem omnium excessuum, quos impedire poteris, nec impeditis, gravissimam Deo rationem estis reddituri? Quare igitur non evigilatis? quare non increpatis? cur domo non expellitis hospites, qui aliud nihil, quam infamiam familijs vestris inferunt? Nulla unquam experientia docuit, Animum quampiam emolumentum aliquoties ex hac conversandi libertate cepisse; quotidie autem videmus, quamplurimas pudicitia, plebetis & salutis jacturam incurrisse. An in eam Parentum ullus tam erit barbarus ac ferus, ut post innumeras experientias, quibus docetur, hujusmodi conventicula, & promiscuam inter se agendi licentiam, Juventuti summè noxia esse, nihilominus aut ex timore, ne impediendis hisce corruptelis singularis habeatur; aut ex stupiditate, quâ malum inde promanaturum non apprehendit; induci non possit, ut linguam solvat, os aperiat ad mala non dicam possibilia, sed præsentia convenienti aliquo remedio averrenda?

V. Dixi, præsentia: perquam enim facile contingit, ut filia vestra, quantumcunque vobis simplices ac Innocentes videantur, oculos tamen ad malitiam longè habeant magis apertos, quam vobis imaginemini. Quod si ita esset, ut facile esse potest, cogitate non nihil, quæ vobis, quamque stricta sit ratio reddenda, quod tantam ipsi

occa-

occasionem suppeditatis, quâ peiores evadant inter Juvenum alloquia & sermones sine teste toleratos? Qui à cane rabioso aliquando morsum tulit, hujusmodi morsus damnus & virulentiam nunquam magis, quàm in similitur morsorum præsentia sentit. Quantum igitur crescit malicia femina, quæ vitio ipsa infecta, cum simili vitiosorum hominum genere ad eò agit familiariter? Sed tribuamus vobis, honorique vestro tantum, ac credamus, filias vestras omnino innocentes esse: creditis, quòd ia sua ista innocentia post tantam sibi concessam libertatem perseveraturæ sint? nimis quam difficile est, ut quis ovis serpentis diu iacubet, & serpentes tandem non excludat. Sola illa socordia, quâ parentes periculum bene cognitum amoliri negligunt, stygio Veteratori animos facit oppugnationem tentandi. *Ascendam ad terram absq; muro, veniam ad quiescentes; habitantesque securè.* Hac ratione animatur lupus infernalis ad eas domos perumpendas, in quibus parentes filiorum suorum confidat bonitate obdormiscunt. Domos apertas, terram absque muro, domos januarum expertes, *veltes & porta non sunt eis*, quia diu noctuque tori parent viciniae sub titulo moris jam introducti, vivendi hilariter. Pejus est, quòd si filij vestri voluptatis escam semel degustaverint, fieri possit, ut nunquam posthac in omnem vitam dimittant. *Superior pars edificij cedit inferiori*, ait lex. Qui Inferiorum conclavium est Dominus, etiam superiorum esse Dominus contignationum suppo-

R. P. Segneri Christi, Instr. Tom. I.

nitur. Si vitium primis adolescentiæ annis se insinuat, mihi credite, difficulter impedietur, ne in ultimam etiam serpat senectutem. Quapropter eò magis convenit, ut in filiorum educatione Parentes sint oculati, & quod evenire potest, etiam si deinde non eveniat, suspicentur, seque clamando, objurgando ac castigando faciant, quantum possunt, formidabiles. Quæ illa patrum sæx est, qui toto die procul domo ad nundinas & mercatum abeunt, vendunt & emunt, quin ullam unquam cogitationem suorum habeant, in eorum actiones inquirant, de quibus rebus loquantur, quibuscum versentur, in quas domos maximè divertant, quibus sese laboribus impendere consuecant? Omnis alia cura filiorum educationi posthabenda esset, cum contra prorsus filiorum educatio inter ultimas, quandoq; inter nullas habeatur. Apes, ait, Albertus Magnus, toto illo tempore, quo prolem educant, non mellificant, cum tamen alio quovis tempore totæ sint in melle elaborando. *Apes eo tempore, quo nutriunt pullos, nihil operantur, sed tantummodo curam habent rusti eorum.* Et hoc est verè patrem esse. Sed ad alia transeamus: ad eò enim res ista mihi doler, & animum commover, ut ad finem nunquam pertingerem, si quæ vellem, omnia hac in re exponerem.

VI. Hactenus de primo hominum illorum, qui ad corrigendos alios obligantur, genere locuti sumus, nimirum de Superioribus: hi tamen non sunt soli. Altero enim loco omnes etiam alij Christiani ad id ipsum tenentur,

L I

tur,

Laym. 1. riores obstringuntur ex Justitia, cum
2 tr. 3. subditi tantummodo ex charitate tene-
517. antur. Nihilominus obligatio isthæc
tam ex naturali, quàm Divina Lege ori-
tur, uti ex pluribus Sacræ Scripturæ lo-
cis manifestum fit: id quod geminis in
locis per S. Paulum, & quaternis per
Ecclesiasticum insinuat Dominus, &
ore proprio in Evangelio exponit, DEI
igitur præceptum est, quo jubemur er-
rantes corrigere; lex etiam naturalis est
sive DEI honorem, sive ipsius pro-
ximi nostri utilitatem spectemus. Ar-
gute non minùs quàm sapienter dixit
Tertullianus: *In publica injuria natura-
li jure omnis homo miles est*, & ut talis
arma corripere obligatur, quibus ho-
norem Principis eueatur. Unde si de
DEI honore agitur, omnes omnino
Christiani in censum militum veni-
unt, ut DEUM defendant, & omnes,
qui eum offendunt, corrigant. Id
quod etiam in ordine ad utilitatem
proximi dici debet: *Unicuique Deus
mandavit de proximo suo*. Nemo sibi
persuadeat, quòd sibi uni vivat: om-
nibus incumbit, ut aliorum quoque
rationem habeant, eosque ad bene
vivendum perducant. Hæc omnino
cura vestra est, hæc ad vos attinet, de
hac severam omnino ac strictam ra-
tionem reddetis. Voluit enim DEUS
omnes Christianos ceu membra in
unum corpus colligare; & idèd sicut
lingua sentit, ac patitur, cum pes
vulneratur: ita vult, ut nos quoque
dolorem percipiamus, quandocun-
que animarum quarumvis interitum

spectamus; imò & remedium exquiramus,
eo ferme modo, quo manus læso
pedi opitulatur. Quæ etiam causa est,
quare nonnunquam Deus unius homi-
nis peccatis inductus integram famili-
am plectat; quandoque totam etiam
Nationem & Provinciam; ut omnes
communi aliqua sollicitudine caveant,
ne peccent, & si non moveantur ad cor-
rigendum alterum amore proximi,
moveantur amore sui. Ita discurret S.
Augustinus, ac commonstrat, quomodo
Deus justè propter unius militis in-
obedientiam in obsidione Jerichuntis
adeò severe puniverit totum exerci-
tum. Ubi etiam rationem prorsus inge-
niosam adjungit, quæ quasi à fortiori
nostrum effatum confirmat, èstque se-
quens: Dicitis, ait: rem omnino gravis-
simam videri & insolitam, eadem pœ-
nâ justum, ac peccatorem involvi. Sic
ita, sed, ait Sanctus Doctor, ostendi-
te mihi justos hos. Multum defatiga-
bimini in his inveniendis: utut enim
multi innocentes videantur, & culpæ,
à Deo universali quadam pœnâ puni-
tæ, minimè Rei, utpote quam reverè
non commiserunt; innocentes tamen
non sunt, dum sæpe neglexerunt illos
corrigere, qui scelus commiserunt.
Exemplum ejus rei sit. Communis
opinio est, quòd Deus tempestates in
segetes immittat in pœnam blasphemiarum,
ita ut Imperator Justinianus
propter hanc ipsam causam exilij seve-
rissimam legem tulerit in blasphemos,
tanquam reos mille calamitatum tam
privatarum, quàm universalium,
quæ per tempestates inferuntur.

Quo-

Quomodo igitur aliorum agri tempe-
 statibus subjacent, ac puniuntur illa
 pœnâ, quæ solis videtur blasphemis de-
 beri? Nimirum etsi ipsi in blasphemias
 non proruperint, omisere ramen blas-
 phemos pro viribus persequi, & lin-
 guas illas, cum in DEUM acuerentur,
 compescere. Non blasphemavit Pater,
 sed filios blasphemantes toleravit; & is
 ipse, qui quasi funditus evertere do-
 mum videbatur, casu quo vitrum in
 parces ibat, mutus erat, ac linguæ usu
 prorsus destitutus, cum DEI nomen Sa-
 crosanctum ab impio in DEUM filio
 profectum vindicandum fuisset. Re-
 fert Plutarchus, quod cum certam
 quandam gentem contragiosa valde lues
 depopularetur, Empedocles magni
 nominis Philosophus consilium sugges-
 serit, ut locis nonnullis magnæ quædam
 cavernæ obstruerentur, ex quibus aura
 corrupta, pestis causa, transpirabat.
 Obstruite igitur & vos sacrilegas has
 fauces, ex quibus pestifer inferni hal-
 itus transpirat, & pœna, quâ affligimi-
 ni, illico cessabit. Quia vero apertas
 relinquitis, dolere postmodum nolite
 tanquam innocentes, quales non estis,
 dum ejusdem vos culpæ reos constitui-
 tis tacendo, cujus alij se reos faciunt
 agendo.

VII. Nihilominus principale ac
 præcipuum motivum nostrum, quoad
 corripiendos delinquentes incitemur,
 non nostrum, sed proximi nostri debet
 esse commodum, *lucratus es fratrem
 tuum.* Id quod etiam principale
 motivum fuit Servatori nostro, pro-
 pter quod præceptum hoc nobis im-
 posuit; cum voluit, ut, quemadmo-

dum non obstante illâ DEI providen-
 tia, quâ pauperum necessitatibus pro-
 spicit, divites tamen particulari aliquo
 præcepto Eleemosynæ constringeren-
 tur, quo pauperibus subvenire essent
 obligati; ita non obstante illâ Dei pro-
 videntia, quâ Interius peccatores cor-
 rigit; Christiani tenerentur particulari
 aliqua obligatione fraternæ admoniti-
 onis, quæ ob id ipsum à S. Thoma ad 2. Thom.
 speciem Eleemosynæ reducitur, eò no-
 bilioris, quod non corpus, sed animam
 tanto præstantiorem concernit: *Corri-
 pere delinquentem est quadam Eleemo-
 syna spiritualis.* Ex quo manifestè appa-
 ret, quod correctio proximi, quæ modò
 Eleemosyna spiritualis dicta est, non sit
 meri consilij, sed præcepti; sicut con-
 silij non est, proximo in extrema neces-
 sitate constituto Eleemosynam corpo-
 ralem largiri; unde etiam, sicut qui
 huic obligationi non paret, gravi se
 crimine obstringit, ita qui alteram non
 implet, graviter delinquit.

VIII. Verùm quia præcepta affir-
 mativa in certis tantum circumstan-
 tijs, & non semper obligant, necessari-
 um præterea est, ut, quænam illæ cer-
 tæ circumstantiæ sint, ostendam: has
 majoris claritatis gratiâ ad duo capita
 reducam, scilicet ad peccatum, & pec-
 catorem, quod & ad memoriam erit
 facilius, & ad mandati observationem.
 Quod attinet peccatum, debet id esse
 grave, quod Christus illis verbis sig-
 nificat; *Lucratus es fratrem tuum*: *Serm. 1. 6.*
 quia, ut observat S. Augustinus, nemo de verbis
 animam illam lucrabitur, quæ nun-
 quam fuit perdita. *Quid est, lucratus
 est.*

est te. nisi quia perieras, nisi lucraretur te? Deinde debet esse tale peccatum, quod possit repeti; alioquin, cum peccator in id scelus reincidere non potest, correctione opus non habet. Notat

Ecc. 19.
24

hoc Ecclesiasticus, cum ait: *corripe proximum tuum, ne forte iteret.* Deinde debet esse peccatum valde manifestum; & hoc iterum patet ex modo loquendi: *si peccaverit in te*, quod idem est ac: *si peccaverit coram te*: hoc est cum quadam ratione scandali, aut infamiae. Neque enim vult Deus, ut in aliorum facta inquiramus, sed nobis ipsis attendamus: *non ingredieris domum eius,*

Suarez.
de Char.
disp. 5. f.
2. n. 2.

Deuter.
24. 11.

sed stabis foris, ait in Deuteronomio, atque ideo non permittebat in Lege veteri, ut, qui debitum suum exigebat, domum ingrederetur debitoris, sed

Rup. l. 1.
o. 33.

S. Thom.
2. 2. q. 33.

no. 2. ad 4.

foris expectaret; ut insinualet nobis. ait Rupertus, quod, qui alterum corrigit, non debeat defectus proximi curiosè explorare, sed illa tantum emendare, quæ foris in oculos incurunt. Quod ipsum clarissimè DEUS in proverbij docuit: *Ne quaras impietatem in domo*

Prov.
14. 15.

Iusti neque vastes requiem eius.

IX. Quod verò peccatorem concernit, quæ potissimum sunt delinquentium species, quas oportet non corrigi. Prima eorum est, quos jam pœnituit: etenim quem unquam Belli Ducum reperire est, qui tormentis muros quaterere perseveret post factam deditionem? Altera eorum est, qui è diametro prioribus opponuntur, & ita obstinati sunt, ut resipiscentiæ spem nullam faciant; sed potius in pejus animum obfirmant, adjucentes etiam

admonitioni contemptum, & odium quo monitorem persequantur. *Noli arguere derisorem, ne oderit te.* Ait ^{Prov.} 9. 8. sapiens: non quod odium illud abstertere te debeat ob aliquod malum temporale in te redundans, sed ob illud spirituale, quod in illummet derivatur. Et sic videmus, illos vituperari Medicos, qui in ægris omnino desperatis medicamenta tamen adhibere non omittunt; dum ex una parte attem medicam convitio exponunt, ex altera morbum aggravant, pro eo quod leviores reddere deberent; mortemque accelerant, quam remorari oporteret. Refert S. Augustinus, Serapide in ^{Æt. 1. 18. de} gypto vivis ecepto, Populos illos de ^{Crete.} crevisse, eundem vel in gratis Veritate ut DEUM colere. Quare lege san- ^{Parran} xerunt, ut morte laeret, quisquis eum ^{lat. ling.} mortuum affirmaret; consequens enim fuisse, eum communi aliorum sorte mortalem extitisse. Hunc in finem è regione sepulchri illius DEUM silentij deplaxerunt, Harpocratem nomine, qui digitum ori imponeret, quasi parte una vesitatem confiteretur, ex altera spectatoribus Imperaret; Tacere; & quamvis ossa putrida, & tumulum funebrem videatis, nihilominus ne dixeritis, Serapidem fuisse mortuum, aut tanquam hominem meri potuisse. Nisi fallor splendide, id sæpenumero etiamnum contingit in re nostra. Personæ quædam nonnullius auctoritatis, & præsertim quædam femine, quæ ceu dominæ & pro potestate agunt, nescio quas illis minas intentant, qui os aperire, & in scandala in locis illis usi-
tata

rta invehi aſint. Et quamvis ne-
 minem lateat, quam putidæ ac foetidæ
 illæ ſint ob turpe illud commercium,
 quod diu noctuque cum Amalijs illa-
 rum domos frequentantibus protra-
 hunt; nolunt tamen à quoquam dici,
 quod omnes vident. Væ illi, qui
 unam aliquam illarum Meretricem
 diceret: Tantum abeſt, ut videri ve-
 lint prolapſæ in turpitudinis ſententiam,
 ut ne labi quidem poſſe credi ve-
 lint. Objurgant, convitia jaciunt,
 omne malum committantur, ipſis et-
 iam Confeſſarijs, qui illas, non ſecus
 ac alias, illico non volunt abſolvere;
 quæ & Parochis, niſi conſentiant S.
 Communionem publicè præbitæ affe-
 ctam illarum innocentiam confirmare.
 Quis igitur hoc hominum genus
 perverſum corrigit? Siniceſtare. Cæ-
 noſæ paludes ſunt, quæ quò magis
 moventur & agitantur, eò fœtorem
 magis abominandam exhalant.

X. Neceſſarium tamen eſt, duas
 huic regulæ exceptiones adjungere,
 eâſque magni omnino momenti. Pri-
 ma eſt, non debere facilè animum de-
 ſponderi, omnèmq; ſperam fructûs
 abjici. Sæpe fœta, quæ non illico ad
 vitam ex vulnere poſitura. Ita ille, qui
 hodie correptus non emendatur,
 forſan paulò poſt, die altero, aut
 menſe ſe emendabit. *Non deſinent
 vitia, ajebat Seneca ad noſtrum pro-
 poſitum, ſed intermittunt: forſaſſe au-
 tem deſinent, ſi intermittendi conſue-
 dinem fecerint.* Si peccare non ceſſat,
 non peccabit ſaltem ita protervè,

quod ipſum diſpoſitionis cujuſdam ſi-
 gnum eſt ad peccatum omnino deſe-
 rendum. Novi equidem, Cacodæmo-
 nem, quamvis ſæpius rejeſtum, non o-
 mni tamen ſæpe excidere vobis poti-
 undi, ſed vires identidem ac animoſe-
 titiam, cum victus fuerit, reſumere ac vos
 impetere. Quare igitur vos è diverſo
 animum illico abjicitis, cum ad pri-
 mam correptionem veſtram delinquēs
 non reſiſcit? reſumite adhortationes
 amicas, quiſ ſcit, an non ad repetitas
 monitiones lacrum reportetis? Nonne
 id ipſum in agris veſtris & arvis quoti-
 die tentatis? hi ſi hoc anno votis veſtris
 copioſa meſſe non reſponderint, non
 ideo tamen anno ſubſequenti orloſi
 deſeruntur & ſine ſemine inculti, donec
 poſt varia experimenta demum intelli-
 gatis, omnem operam perdi. Deinde,
 ſicut Divini verbi Præco non eſt Au-
 ctor illius fructûs, qui reſertur ab Au-
 ditoribus, ſed Deus, qui Gratia ſua vo-
 ce interiore verba concionantis exteri-
 ora reddit efficaciâ, & animas ſuaviter
 comoveret ad agendam pœnitentiam;
 ita linguæ, quæ delinquentem corripit,
 emendatio tribuenda non eſt, ſed au-
 xilio DEI, qui per medium hoc exter-
 num occaſionem accipit, quâ gratiam
 ſuam erranti applicet, & ad emenda-
 tionem illum permoveat: *Corripere, Homi-
 nis proſit, Dei eſt:* ait S. Joannes Chry-
 ſoſtomus. Unde qui tam citò despe-
 rat de fructu ex correptione ſua facien-
 do, ipſum videtur Deum arguere vel-
 le, quaſi verbis eam vim indere non
 valeret, quâ corda delinquentium
 penetrare poſſit. *Omnibus debemus*

fraterna correptionis officium impendere
S. Thom. alt S. Thomas . sub spe divini auxilij.

2. 2. q. 33. m. 2. ad 1.
 Et hinc non est, quod timeatis pro correptione cruda verba & non expectata responsa audire; quia cum impetus passionis resederit, facile poterit contingere, ut, qui correptus est, iniquum suum agendi modum agnoscat, suamque obligationem eo majorem, quo major in vobis eluxit charitas, quâ vos exposuistis periculo malum pro bono recipiendi. *Qui corripit hominem, gratiam postea inveniet ad eum; magis quam ille, qui per lingua blandimenta decipit.* Quod si vobis in ipso correptionis actu gratias non refert, referet postea, & si apertè gratias non agit, intra cordis sui latebras ager occultè. Ebrius, qui rixam movet, totus in vos excandescet, cum vi gladium è manibus extorseritis; at ubi vinum digessit, manum illam vestram osculabitur, quam dentibus discerpere volebat, ei que benediceret; utpote quæ occasionem exercendi facinoris sustulit.

Prov. 22. 13.
 XI. Altera limitatio contra veros Blasphemos est, qui tanquam omnium peccatorum pessimi, etiam cum non speratur emendatio & fructus, corripit debent ac objugari, juxta præceptum Concilij Lateranensis, quod alio jam loco adduxi. Ratio hujus obligationis est, quia officium cuiusque boni filij est; omni meliori ac possibili modo honorem patris resarcire, quem lingua maledictâ graviter audit proscindi. In tali casu, quando Blasphemia hæreticalis est, aut aliâs graviter in Deum injuriosa, oportet omnes Zelo exardescere,

Emend. Later. sub Leone X. sess. 9.
 re, & animosa correptione, Dei honorem defendere. Cum Rex Cræsus à Cyro fuit prælio victus, in ipsa sua regia armis hostilibus fuit impetitus. Jamque militum quispiam brachium levabat, fatalem in illum solum vibraturus, cum filius Regis à nativitate mutus, quem fulgur gladij præsentem perstrinxerat, tanta pietate in patrem exarsit, ut partim amore, partim timore omnia linguæ vincula ruperit, ac exclamavit: *fratere, ne ferias: & hoc tam laudando conatus linguæ usum indeptus est.* Quod si scintilla ardentis amoris in cordibus vestris, Christiani, residua esset, qui fieri posset, ut amantissimum Deum ac Patrem vestrum linguis impiorum, seu gladijs acutissimis, feriri toleraretis, nunquam id concederetur, & quam vis muti ac linguæ usu destituti modum tamen ac rationem inveniretis, sceleratas istas hominum linguas castigandi, & antequam implas voces totas proferrent, in medio veluti cursu eas sistere sciretis. Verùm quia ne una quidem in cordibus nostris veti in Deum amoris scintilla micat, ideo in faucibus nostris voces emoriuntur, & patientius gravissimas in Deum Blasphemias, & injurias audimus, quàm levissima etiam in nos, aut nostros conjecta dicitur audiamus. *S. Thom. 2. 2. q. 33. m. 2. ad 1.* Non nego, talem quandoque pusillanimitatem, quâ quis minus aptum se judicet ad blasphemantem corripiendum, in casibus præsertim minus atrocibus, à lethali peccato excusari posse, si quis eâ præpeditus debitam correptionem omittat; maximè cum Superioris officio non fungitur, aut merito sibi persuade-

re, & animosa correptione, Dei honorem defendere. Cum Rex Cræsus à Cyro fuit prælio victus, in ipsa sua regia armis hostilibus fuit impetitus. Jamque militum quispiam brachium levabat, fatalem in illum solum vibraturus, cum filius Regis à nativitate mutus, quem fulgur gladij præsentem perstrinxerat, tanta pietate in patrem exarsit, ut partim amore, partim timore omnia linguæ vincula ruperit, ac exclamavit: *fratere, ne ferias: & hoc tam laudando conatus linguæ usum indeptus est.* Quod si scintilla ardentis amoris in cordibus vestris, Christiani, residua esset, qui fieri posset, ut amantissimum Deum ac Patrem vestrum linguis impiorum, seu gladijs acutissimis, feriri toleraretis, nunquam id concederetur, & quam vis muti ac linguæ usu destituti modum tamen ac rationem inveniretis, sceleratas istas hominum linguas castigandi, & antequam implas voces totas proferrent, in medio veluti cursu eas sistere sciretis. Verùm quia ne una quidem in cordibus nostris veti in Deum amoris scintilla micat, ideo in faucibus nostris voces emoriuntur, & patientius gravissimas in Deum Blasphemias, & injurias audimus, quàm levissima etiam in nos, aut nostros conjecta dicitur audiamus. *S. Thom. 2. 2. q. 33. m. 2. ad 1.* Non nego, talem quandoque pusillanimitatem, quâ quis minus aptum se judicet ad blasphemantem corripiendum, in casibus præsertim minus atrocibus, à lethali peccato excusari posse, si quis eâ præpeditus debitam correptionem omittat; maximè cum Superioris officio non fungitur, aut merito sibi persuade-

suadere potest, alios melius id officij obituros. Nolim tamen, leuem quamvis causam tanto apud animos vestros robore pollere, quanto tam ob Dei honorem, quam proximi vestri bonum, præditos esse deceret. Refert Plinius, quod si Elephas in foveam cadat, illico omnes alij Elephantes ad auxilium prompti accurrant, & quidquid occurrit, fossæ insciant, donec terrâ & arborum truncis eam expleant, & locum captivitate liberum prodire conspiciant. *Omni vi conantur extrahere.* An non igitur Christiana charitas tantum suggerat Fidelibus, quantum natura bestijs rationis expertibus?

II.

XII. Restat nunc, ut post exploratas singillarim obligationis hujus partes, ad modum transeamus, quo hæcenus dicta utiliter executioni mandari possint. Facile nobis hoc accidet, si animum ad motiva, quæ in reddenda præcepti hujus ratione adduximus, advertamus. In primis igitur hoc animis vestris stardite; unicum DEI & hominum hostem esse peccatum; in hoc cum Deus implacabili odio feratur, illudque perpetuo impugnet, omnes nos milites scribit; ut contra monstrum hoc decertemus, illud opprimamus, vincamus, & si tantum possumus obtinere, internecione deleamus. Ut aded non solum Superiores, ut ex dictis patet, sive Ecclesiastici sive seculares illi sint, nec soli Parentes, Verbi Divini Præcones, & Confessarij, sed omnes omnino Christiani ad bellanda hæc bella Domini

teneantur. Jam verò ad victoriam in bello referendam omnium opinione duo sunt necessaria, Vires & Ars; neque enim Arte sola gerantur bella, dum multa animo simulacra & victoriarum idea statui possunt, quæ in opus nequeant deduci. Pugnare autem solis viribus, pugna stultorum est, quibus propria quandoque arma in damnum cedunt. Utrumque ergo conjungere oportet, Vires & Artē; his stabit securè Victoria;

XIII. Quod ad Artē attinet, oportet eam in casu nostro esse maximam, dum vitium odio habere, non eum qui vitio laborat, necesse est; culpam plectere, non qui culpam commisit, debemus; itaque delinquentis animum curate, ut dexteritate nostra Chirurgum proximè amulemur, qui dum oculi vitio medetur, ita pupillæ velum detrahit, ut oculus ipsum non offendat. Vult igitur Ars ista, ut, qui corrigit, tempus ac locum correctioni opportunum attendat, similis pænè ratione, ac Dux Belli bene peritus locum & tempus opportunum observat, cum decretoriâ pugnâ decernere constituit. Advertite quæso, quomodo Christus modum belligerandi contra peccatum nos doceat. In primis de loco sic ait: *Corripe inter te & ipsum solum.* Non dicit, ut prius per compita, & omnes urbis officinas delicta publicentur, & sic peccata plurima committantur, quibus unum emenderur. Multò minùs dicit, ut officium corrigentis in præsentia multorum assumes, sed omnino clam omnibus, inter te & ipsum corripies

reptionem instituas juber. *Studens cor-
reptioni*, juxta S. Augustinum, & *par-
de Verbi.
Dem.* *dens pudori*. Ab artis suæ bene gnato
hortulano exemplum capite; hic, cum
frondem trunco inserit, truncum non
findit aliùs, quàm frons requirat.
Animam emendate, salvâ tamen & in-
regrà famâ. Tempus autem cupit Do-
minus id à nobis observari, quo delin-
quens ad correctionem à nobis acci-
piendam meliùs est paratus. Et idcirco
dixit: *vade & corripe*, ut intelligamus,
non eo, quo deliquit, momento pro-
ximum esse corripiendum, sed expe-
ctandum, dum passione animi paulu-
lum deferveſcente, rationi locus sit, &
tum correctioni insistendum. Et hæc
opportunitas eò magis observanda est,
quò magis, qui corrigendus est, cor-
rectione opus habet. Experitur ci-
bum, qui à sano sumitur tempore non
suo, magnam alterationem non indu-
cere; ac cum extra tempus à febricitan-
te accipitur, ipsam quandoque mor-
tem accire. *Intempestivè canavit, &
morta est*: dixit Hippocrates, cum re-
pentinæ mortis agræ cujusdam ratio-
nem assignavit. Prima correctio,
quæ in mundo facta est, fuit illa, quâ
Deus Adamum correxit: neque Deus
illum post commissum statim deli-
ctum increpuit, sed tempus, quo ad
se rediret, concessit; potuit suam nu-
ditatem priùs agnoscere, audire po-
tuit accusantis conscientie stimulos;
scilicet ut exemplum nobis daret, quo
dirigeremur, cum quemvis alium cor-
ripere & corrigere oportet.

XIV. Neque tamen sic tempus lo-

cumque observâsse sufficit; longè enim
adhuc magis requiritur, ut corripien-
tis verba sint omnino blanda ac suavia.
Unde Dominus non dixit: *inrepa*, re-
prehende, sed *corripe*, admone. Pro-
fectò mordaces & asperæ quorundam
Confessorum & Patrum familias in-
crepationes nihil aliud in delinquenti-
bus efficiunt, quàm quod cruda ac in-
curia manus in vitro purgando, quæ
dum vitrum abluit, frangit. Non est
iste corrigendi modus à Christo præ-
ceptus, & à Christi imitatoribus ha-
ctenus observatus: *Corripiet me justus* *in misericordia*: Charitas ista ac mise-
ratio remedium affert: sicut sicut Sal,
cum carnem servat à putredine, ante
liqueſcit, & sic dum interiora penetrat,
finem obinet, nunquam obtenturus,
si integer in superficie perſisteret. Si
modum hunc insipiens Rex Roboam
tenuisset, ex decem Israëliti populi
tribubus novem non perdidisset; quia
verò inconsultè maluit objurgare, &
terrere subjectos, irritavit potius, quàm
dissidentes compescuerit. An non
id ipsum propria vos experientia do-
cet? Cum apes relicto alveari avolant,
nunquid temperato quodam sono ad
stationem suam rependam à vobis
alliciuntur, à qua tamen incondito
quodam streptu magis dispellerentur?
Id quod fortè Sapiens indicare voluit,
quando intempestivam & duram ni-
mis correptionem mendacij nomine
insignivit: *Correctio mendax*: talis scilicet
licet, quæ Injuris, Iræ, opprobrijs mi-
sta non jam remedium, sed venenum
præbet. *Quis unquam vidit, ulcera*
cor-

corrosivis coalescere? *Correllio mendax non tantum proximo non medetur, sed vos etiam ipsos perdit.*

XV. Et hoc velim maxime à parentibus observari, qui etiam cum volunt corrigere, nihil proficiunt: quam verò ob causam? geminum ob peccatum, quod in corrigendo committunt. Primum est quoddam partium studium, quo inducti non omnes filios æqualiter

Arist. l. 1. 5. hist. anim. c. 34. n. 5. S. Basil. hom. 8. in Hexæ.
ad pœnam trahunt. Aquilã tria parit ova, ait S. Basilus, duo tantum excludit, & ex his unicum tantum educat & alit. Idem faciunt quandoque parentes. Si prolem geminam habuerint, masculam unam, femineam alteram, identidem puellam increpant, & filio, quamvis pejori, blandè arrident. Postmodum cum educant, ut filio pingue hæreditatem compareant, peni non habent, puellã cum modica dote dare marito, sub cuius iugo ingemiscat: aut domi suã illã ut famulã utuntur, nubendi facultate præcisã. Hoc planè est officio suo nimium quantum deesse. *In circuitu meo pueri mei,* dicebat S. Job, volebãrque verbis istis omnes Parentes Christianos admonere, quòd in medio filiorum suorum tanquam centrum in circulo ipsos stare deceat; ita ut æquall ab omnibus spatio distent, nulli magis, quam alteri odioso partium studio admoveantur. Altera causa est, quòd non sciant suos corrigere cum amore; sed ut Leones in sylva delævire in suos videntur, contra quam Deus veter. *Noli esse sicut Leo in domo tua, evertens domesticos tuos & opprimens subiectos tibi.* Hæc enim gubernandi ratio tyrannum,

R. P. Segneri Christ. Instr. Tom. 1.

non patrem arguit, qui se non timeri sed odio haberi velit. Et quid quæso boni speratis ex intolerabili hoc rigore? Qui balsamum colligit, Arborem *Plin. l. 12. c. 25.* cultello ligneo, non ferreo scindit: secus enim nec balsamum obinet, nec arborem servat: *emoritur protinus.*

XVI. Sed & Matres familias, & Coniuges multum hoc documento opus habent, quæ si semel de Maritis suis suspicionem conceperint, actum est de pace domestica, & totius vicinæ. Per omnes affinium ædes spargunt, quantum à Maritis suis patiantur; & qui eos defendere voluerint, haud secus ac ipsi Mariti tanquam Diaboli respiciuntur. Pessimum est, quòd huiusmodi familiarum ruinæ è solis quandoque suspicionum umbris proveniant. Sed seu veræ illæ, seu falsæ sint, solum quæro ex vobis, an malo mederi vultis, an illud exasperare? hac certè ratione augetis. Si remedium afferre cogitatis, prudenti illa animadversione vos uti velim, quam Abdemelech in eruendo ex cœnoso lacu Jeremia adhibuit. *Portexit Liberator iste amantissimus funem,* quo implicentem se Prophetam extraheret; cum fune tamen panniculos etiam projecti, quibus manus indueret, bene gnarus, fore alioquin, ut manus correpto fune in ascensu miserè lacerarentur. Maritus vester in cœnoso lacum delapsus est: nunquid? & cœno infixus est gutture tenus, an non ita est? oportet itaque, ut succuratis, eumque vestra correctione sursum attollatis. *Infixus est in limo profundum ne autem funis durus nimium sit,*

M m

cha-

Psalm.
89, 30,

de usu
part. c. 6.

charitatem in corrigendo ceu panniculos adhibere; alias enim bona vestra consilia non volet apprehendere, aut si, cum manus admoverit, offendetur. *Supervenit mansuetudo, & corripiemur.*

XVII. Hæc de Arte; cui tamen si Vires in consortium non jungantur, victoria de peccato referenda frustra speratur. Non sunt corrigendi delinquentes tanta lenitate, ut oleum vino non misceatur, tali scilicet austeritate, quæ lenitatem reddat efficacem. *Manus, ait Galenus, non debebat tota ossibus constare, cum inhabilis fuisset ad quidquam apprehendendum: sed neque totum debebat esse carnea, quia, si tam mollis fuisset, nihil potuisset tenere.* Multi contenti sunt, vocibus omnino melleis dixisse: *Filij estote probi, honoris curam gerite*, putantque se officio suo fecisse satis, ad eum ferè modum, quo Heli, dum nequissimis filijs suis non aliam correctionem adhibuit, quàm *nolite facere rem hanc*. Plus peto. Media omnino lenia applicanda sunt, talia tamen, quibus finis obtineatur; secus enim lenitas in recordiam degenerat, & tunc præsertim cum docer experientia, lenitatem nil quidquam proficere. Prima vice, quæ Christus Dominus in Templo mercatû illum offendit, non nisi Templo exegit Loci Sacratissimi profanatores: cum verò animadvertit, hac illos ejectione non emendari, è funibus flagellum contexuit, multoque cum vituperio ac verberibus adjectis è Domo Dei ejecit. Propterea Parentes, cum linguâ nihil proficiunt, manus in auxilium advocent, dummodo id fa-

cian in tempore; serum enim erit consilium, cum carnem annis gravem ferreis volent vinculis coercere, Et sic, cum pueri verbis non emendantur satis, quo minus ad iram concitati nomen Domini blasphement, colaphum ori infligite, & tunc videbitis, num corrigantur. Et si filia vestra à fenestris & foribus simpliciter verborum cum monitione non retrahitur, baculo tergum ac humeros pulsate, & vel sic periculoliberate. At quid cum grandioribus agendum, qui lustruaria potè non metuunt? Christum imitami, & illis ejus verbis ad officium compellite: *Si non laveritis, non habebis partem mecum.* Domo ejiciendos dicite, hæreditatis jacturam intente, & potius omne incommodum ac damnum vos subituros denunciate, quàm immorigeros domi vestræ filios sitis toleraturi. Sic facit, qui testudinis chordas ad concordiam revocat: mavult unam reliquis dissonam rumpere, quàm tolerare. Quod si non feceritis, officio vestro non facietis satis: cui etiam illi Confessarij defunt, quibus sufficit ad pœnitentes dicere, ut occasionem proximam tollant. Oporteret quandoque etiam absolutionem negare, dum illam sustulerint: neque propterea timeant, fore ut Pœnitentes Confessarium traducant, scrupulosum, austerum ac difficilem proclament; forsitan enim non facient. Imò quemadmodum Imperator Theodosius confessus est, neminem se invenisse, qui nomen Episcopi meliori juare mereretur, quàm S. Ambrosium, à quo

à quo iniustitata prorsus animi magnitudine conceptus fuisset: *Solum Ambrosium Episcopum novi dignum eo nomine*; ita qui vis Pœnitens prudens palam fatebitur, solum illum Confessarium hoc nonine à se dignum haberi. Quod si autem non nemo malè contentus abscedat, ac Confessarium inhumanum ac imprudentem appellet, quid faciendum? Eriam Propheta, quia officio suo in reprehendis male moratorum vitijs fugebatur, litigiosi nomen tulit, quique discordias ac jurgia ubique seminaret: *Vivum virum discordia in unversa terra.* Justorum hoc est proprium, pati propter Justitiam.

XVIII. Ad viam nunc redeamus: Efficacia ista, quam in Correctionis negotio hæcenus vobis commendavi, primùm oratione juvabitur, cum Deo facti fueritis supplices, ut verbis vestris robur addat: neque enim admonitio externa quemquam corrigit, nisi Deus Gratia suâ eum prius intus correxerit: *Nemo potest corrigere, quem Deus despexerit.* Præterea bono exemplo plurimùm juvabitur. Certè quare plerumque lingua nihil efficiat, causa est, quòd sit monstrosa, hoc est, major ipsa manu. Si Mater jam vidua, & annis gravis libenter adhuc cum viris versatur, & vestibus ornatur splendidis, quâ ratione Amores filia, ejusque vanitates improbabit? filia enim ad facta potius, quàm verba Matris animum converteret. Quando Josue Solem stitit, cum stante Sole omnes etiam Stellæ constiterunt, ut nullo ad hoc imperio adstrictæ. Siquidem ad exem-

plum capitis familia per se componitur, & si majores in divinæ legis observationes constantes aspiciat, & ipsa facillè in eadem observanda confirmatur. Solis verbis parùm sanè proficitur. Hoc erat imperium, quo Apostolus Titum suum loqui volebat: *Loquere cum omni imperio*, atque hoc est, quod omnem vestram Correctionem reddet efficacem.

XIX. Quod si post rot præcepta quis esset, qui aut corrigendis officium detrectaret, aut Correctionem admittere recusatet, quid porro dicam? dicam illi, ut attendat, ne lingua, quæ à reprehensione pertinaciter abstinet, post paululum in lamenta solvatur: *Vamibi, quia tacui*: tum potissimùm, quando ad DEL tribunal adductus non de suis tantum, sed aliorum quoque delictis, quæ corrigendi officio prætermissa tua fecit, rationem reddet. Qui verò correctionis impatientem se ostendit, huc illud SS. Litterarum in memoriam revocabo; quòd non peccator tantum, sed pestilens peccator sit, adeòque dignus, quem omnes fugiant ceu peste contactum. *Non amat pestilens eum, qui se corripit*; nisi malimus dicere, illum peccato suo Caco-dæmoni assimilari, qui non peccator tantum, sed & incorrigibilis est: *Quis odit correctionem, vestigium est peccatoris*, hoc est, Diaboli, qui primus omnium in mundo peccator fuit. Est igitur ceu vestigium quoddam Diaboli, qui benevolæ Prædicatorum, Parentum aut Confessorum admonitioni repugnat; & quemadmodum vestigium simile est pedi, à quo impressum

fuit, ita hujusmodi malicia est similis malitiæ diabolicæ, atque ideo si fixam est illi æcernum perdi, non mutat viam; jam enim illam inlicitit; quæ certò ad infernum itur; eat, pergat. Si quis ita incedentem conspicatur, quid agat? ire sinat, prohibendus à progres-

su non est, qui palàm se reprobum declarat. *Sic ubi*, ait Christus, *sicut Eth- Math. nicus & Publicanus.* An erit aliquis, 18, 17, qui non timeat ruere in præceptis potius, quàm dicentem audiat, quòd via, quam tenet, ducat in præcipitia?

DISCURSUS XX.

De Moderatione Irae.

I. Maxima Chemicorum ars in temperando igne consistit, ut ne remissus nimium nihil operetur, aut nimium incensus destruat

potius, quòd ea arte paratur, quàm illud ad perfectum excoquat. Credo ego idem de Christiana Morum Philosophia cum proportione dici posse, Maxima in usu ignis illius, quem irascibilis intra nos facultas accendit, ars sita est, ita ut animus in quotidianis eventibus nec nimium remissus, nec nimium etiam sit concitatus: *Irasce- Psal. 4. mini & nolite peccare.* Mentis aliquem obtutum non dicam in publicos defensus, qui nostro iudicio iudicari non debent, sed in privatos defigite, quales in nullis non familijs quotidie occurrunt, & invenietis eos omnes oriri aut ex nimia indulgentia, & tolerantia, aut ex cuiusvis levis etiam incommodi impatientia. Vel enim parùm prudentis cujusdam dissimulationis cinere ardor ille obregitur, qui corrigendis erratis debetur; vel in flamas odij prorumpere sinitur, aut indignationis saltem, & nimia austeritatis,

Ideo postquam de opportuna correctione egimus, quæ prius illud peccatigenus, & ignavam tolerantiam emendat, res postulat, ut de Ira moderanda disseramus, quæ alterum peccatum corrigit, præteritis diebus à nobis tantum indicatum.

II. Antiqui Scioici totum animum perlanasse sibi videbantur, si Iram omnem ex eo penitus evulssent. Verùm ea in persuasione haud aliter fallebantur, ac Medicus aliquis, qui ad perlananda, quæ bilis copia infert mala, ab infirmo corpore omnem vellet bilem extrahere. Inprimis hoc fieri omnino nequit, & si re ipsa fieret, valetudinem non tantum non repararet, sed eandem planè pessundaret. Sciat igitur oportet, non peti à vobis, ut convitia non sentiat, ut nullo vituperio comoveamini, ut instar trunci immobiles ac insensibiles persistatis. Hoc exigitur, ut non caeco statim imperu in vindictam abripiamini, bestiarum instar; nève nimia Irae, quæ ita universali quadam lue humanas mentes invadit, moderari negligatis. Dixi, ad eundem universali; quòd si enim totius Mundi statum, & veluti vultum curio-

si;